

1919 рік. Закінчив її по загальноосвітніх предметах і, не поділяючи ідеології, кторю керувала(ся) школа (академізм, школа була в віданні Акад.(емії) мист.(ецтва) в Петрограді), з останніх клас по рисунку і малюванню перейшов до Української державної Академії мистецтв у Києві. Вступив до майстерні монументального мистецтва у лютому 1919 р. до проф. М. Л. Бойчука» (Образотворче мистецтво, - 1990, - № 6, - С. 16).

Ідея створення в Києві Академії мистецтв зародилася в липні 1917 р. Її підтримали Голова Української Центральної Ради Михайло Грушевський і генеральний секретар освіти Іван Стещенко. У серпні 1917 р. було розроблено академічний статут, у жовтні - обрано Раду Академії, до якої увійшли художники Михайло Бойчук, Микола Бурачек, Михайло Жук, Василь і Федір Кричевські, Абрам Маневич, Олександр Мурашко, Георгій Нарбут, мистецтвознавець Дмитро Антонович і Данило Щербаківський, шевченкознавець Павло Зайцев, а 18 грудня 1917 р. відбулося офіційне відкриття нового навчального закладу, Рада Академії затвердила керівниками творчих майстерень професорів Федора Кричевського (побутовий та історичний жанри, офорт і скульптура), Олександра Мурашка (портрет), Михайла Жука (декоративне малярство), Василя Кричевського (українське народне будівництво й народне мистецтво), Абрама Маневича (декоративний пейзаж),

Засновники Української академії мистецтв. Сидять (зліва направо): Абрам Маневич, Олександр Мурашко, Федір Кричевський, Михайло Грушевський, Іван Стещенко, Микола Бурачек, стоять - Георгій Нарбут, Василь Кричевський, Михайло Бойчук. Фотографія. 18 грудня 1917 р.

Василь Седляр. Фотографія. Поч. 1910-х рр. ЦДАМЛМ

Миколи Бурачка (інтимний пейзаж), Михайла Бойчука (релігійне малярство, мозаїка, фреска й ікона) та Георгія Нарбута (графіка).

Під час кількарізових змін влади, коли в Києві не працювали багато установ, дві майстерні Академії не припиняли своєї роботи - Нарбутова й Бойчукова. Часто траплялося, що професори проводили заняття в себе вдома, бо черговий уряд закривав Академію.

Ректор Київського художнього інституту в 1924-1930 рр. Іван Врона згадував: «Роки 1918-1920 були для Академії найтяжчими. Робота й діяльність Академії іноді майже завмирають, студентство, яке було взагалі нечисленне (напр., на 1918-1919 р. дійсних студентів 36 і понад 100 вільних слухачів), розбігається, професура не може втриматись в Академії за цілковитим, часто, браком матеріальних засобів. Бували часи, коли в Академії залишався один лише професор, що був зарозом за ректора, з невеличкою купкою студентів. Не будемо говорити про те, що постійного приміщення, жодного устаткування, палива та ін. не було...» (І. Врона. Київський художній інститут (його сучасний стан і робота) // Мистецтво-технічний виш : збірник КХІ. - К., 1928. - С. 8).

Критика проголосила нову добу Ренесансом української культури. Одним із найскравіших представників нового мистецтва став керівник

сказали, що це перші роботи (з бойчукістів), які сподобались: Це був доказ того, що як би довго словами не перекопував, то не переконаєш так як можно переконати роботою...

Так що, Оксаночка, я сам дуже добре розумію силу і значення практичної роботи, а особливо зараз – Більше того, я розумію, що коли хто буде мати практичну роботу, то той буде вести за собою й молоді! Й усеїх рух мистецької роботи направлятиме!»

Василь Седляр і Михайло Бойчук. Фотографія, 1920-ті рр.

Саме в ці місяці 1929 р. в Держвидавві вирішували питання, пов'язані з утворенням нового видавництва – «Література і мистецтво» – у складі Державного видавничого об'єднання України (ДВООУ). Ще не знаючи всіх деталей, але відчуваючи зміни в роботі ДВУ, Василь Седляр писав Оксані Павленко: «Твій останій сон щодо мене то „в руку“, тільки навиворот! Не пригадую, здається, я тоби уже писав, що у Харкові, у ДВУ, замінили Фельдмана, колишнього ваплітанина, але культурного робітника, який допоміг Мел(л)еру провести справу з моїм „Кобзарем“. Тепер на його місце поставили якогось висуванця. Внаслідок всіх цих перипетій, як писав Падалка, вирішили не робити масового видання „Кобзаря“ з моїми ілюстраціями. Нібито мають зробити те 5000-не, але я боюся, щоб нічого зовсім не вийшло з цього діла» (лист від 28 жовтня 1929 р.).

У червні 1930 р., аж за рік до виходу «Кобзаря» у світ, Меллерові учні, Дмитру Власку і Євген Товбін, анонсували книжку в газеті «Харківський пролетар».

Фрагмент статті Дмитра Власку і Євгена Товбіна «„Кобзар“ діджався свого ілюстратора»

Правда, в анонсі було вказано, що виходить вона в Держвидавві, що не відповідало дійсності: 1930 р. в Харкові в складі Державного видавничого об'єднання України (ДВООУ) було засновано видавництво «Література і Мистецтво» («ЛіМ»), в якому й було підготовлено та випущено «Кобзаря», про що можна дізнатися з оптимістичного фрагмента з листа Василя Седляра Оксані Павленко червня 1930 р.: «...Одержав повідомлення про те, що у „Харківському Пролетарі“ вийшла стаття з ілюстраціями „Кобзар діджався свого ілюстратора“. Дуже там хвалять мої роботи. Дістану і перешлю тобі цю статтю...».

Крім «Кобзаря» Тараса Шевченка, видавництво «ЛіМ» у 1931 р. випустило твори Павла Тичини, Григорія Епіка, Бруно Ясенського, Олекси Влизька, Марка Вовчка, Михайла Коцюбинського, Івана Франка. Згідно зі статистичними даними, «ЛіМ» в 1931 р. видало 773 назви книг (за планом – 1340), загальним тиражем – 7 666 130 книжок (план – 18 570 000), в тому числі українською мовою – 484 назви, єврейською – 16, російською – 1.

В 1931 р. у видавництві готували рукописи до видання:

1. Еріх Голлербах – монографія про Левцького, Борзовківського, Лисенко;

2. Євген Холостенко – «На безрозвторчому посту».

Видання 1931 р.

...Махнув ножем –
І дітей немає!..

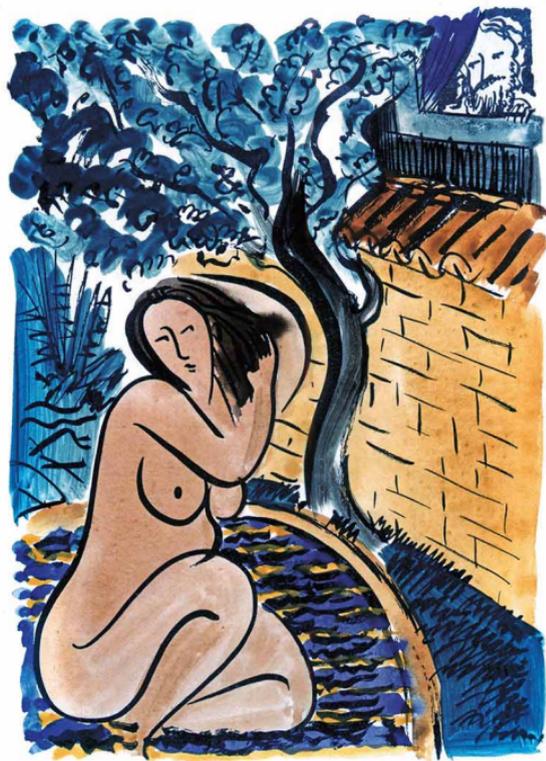
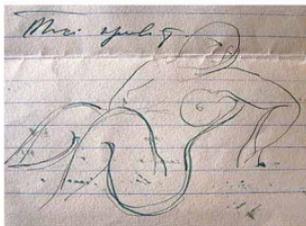

Шкіц до «Кобзаря». 1929. НХМУ

Видання 1931 р.

Замальовка в листі Василя
Седляра до Оксани Павленко.
1930. ЦДАМЛМ.
Публікується вперше

*...мов котюга, позирає
На сало, на зелений сад
Сусіди Гурія. А в саді,
В своїм веселім вертограді,
Вірсія купалася...*

Ілюстрація розмальована
від руки Василям Седляром
(з колекції Оксани Павленко)